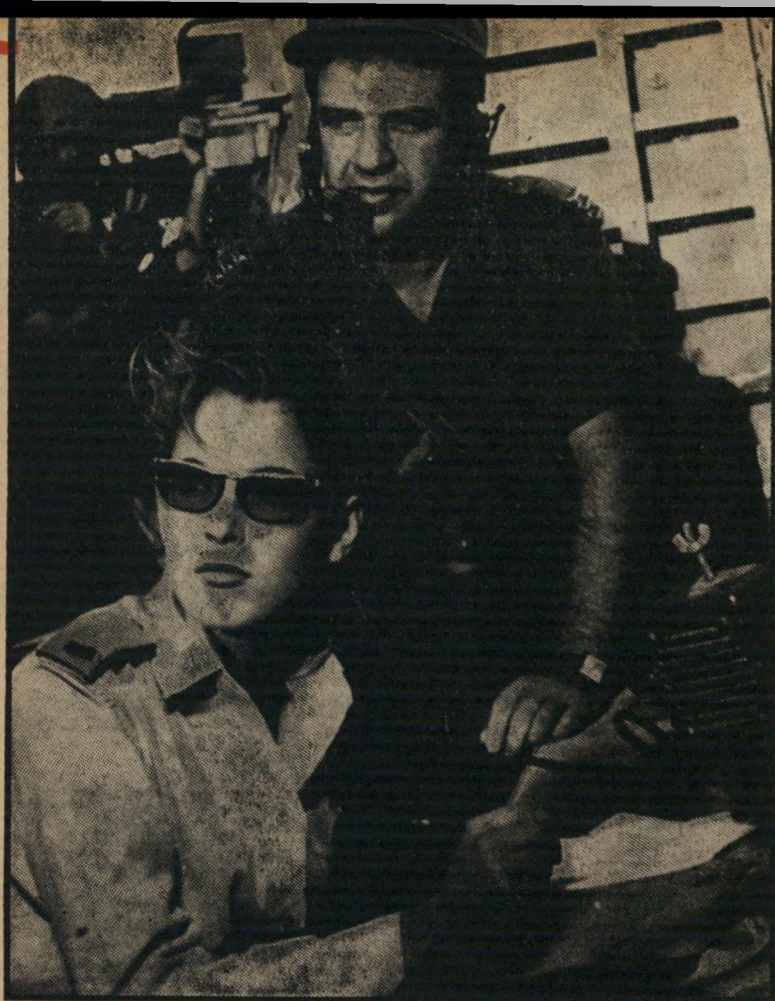

הממזרים נולדו במלחמה

גאת אלי תבור

העיקר לעשות ילדים
זו בשיקוב המלחמה, מתעתד לעשותם בעזרת קציני צה"ל, בה הוא פוגש בקרבות.

ומסות'מלחה. הניצחון הושג עלידי כל אחד מן החיילים הפשוטים והאפורים שבשעת הקרב, ברגע בו הם צריכים להחליט אם לסכן ולהקריב את חייהם, ראו את גורל המלחמה כולו אך ורק בהם עצמם. משהגענו למסקנה זו וניסחנו בבידור את מה שאנו רוצים לומר, היתה כתיבת העלילה עניין פשוט, יחסית, כעבור כמה שבועות נשא הרמטכ"ל, רבאלוף יצחק רבין, את נאום הדוקטוראט שלו, כשהוכתר כדוקטור כבוד של האוניברסיטה העברית בירושלים. התיזה המרכזית של נאומו זה היתה זהה כימעט לחלוטין עם מה שכתרנו אנו לומר בעל פה.

סרט קולנועי אינו יכול להיות מאמר אידיאולוגי או נאום דוקטוראט. היינו חייבים לפשט את ניסוחינו הרעיוניים ולתרגמם למדיום הקולנועי. לא שמנו בפי איש מגיבורי העלילה את הדברים שהיה לנו לומר. אורי זוהר תירגם כמיטב כשרונו הקולנועי את הרעיונות לשפה של מראות קולנועיים. כך נולד כל ממזר מלך.

***

ב עברית המדוברת, "ממזר" אינו רק תואר לילד בלתי חוקי, זהו כינוי בעל משמעות רחבה ביותר, המציין כל כלומניק המתבלט במשהו. "כל ממזר — מלך" הוא הביטוי הפשוטני לתהליך של החיוב העצמי.

כללנו בסרט את דמותו של טייס השלום (עודד קוטלר) המחייב את עצמו למעשים יוצאי דופן, מצד שני, שילבנו בעלילה גם את דמותו של "פושט", (יהורם גאון) הבסלן הכרוני. הצנחן לשעבר, שבחיי האזרחיים אין לו שאיפה מוגדרת, מלבד הרצון לחיות ללא כל התחייבויות.

כדמות נגדית הצגנו, לעומתם, את האיני טלקטואל השמאלני (ויליאם ברגר); סיפר זר המגיע לארץ כסאציפיסט מיקצועי, יהודי עם אשתו (אנה מריה פייראנג'לי). היחסים ההדדיים ביניהם נרקמים על רקע תקופת הכוננות.

כאשר פורצת המלחמה היא עושה דברים לכולם, אף אחד מהם לא נשאר, אחרי המלחמה, מה שהיה לפניו. מסתבר להם — כמו שאומר יהורם גאון בסרט, בשם סבו: "כל אדם שחי — מת לבסוף. אבל לא כל אדם שמת חי קודם".

כל ממזר מלך נועד לומר שהחיוב העצמי קיים אצל רוב אנשי הארץ הזאת. המלחמה האחרונה הוכיחה את הדבר הזה. אין שום סיבה שאותה אמונה בוכות להיות כאן, שהשתקפה בחיוב העצמי במלחמה, לא תישקף בחיוב העצמי למלחמה למען השלום.

ובפרט עבור עודד קוטלר. את חליפת הערב שלו, אותה לבש במסיבות ובקבלות הפנים החגיגיות, החליף תוך שעה במדים של צה"ל. נוף הריבירה הצרפתית עם החתיכות, ה' מפיקים ולחיצות הידיים, התחלף לו בנוף הגנב שם עמד בפני גודריה חיליים ושר להם את השיר ננניס להסו

אבל האמת היא שעוד זמן רב קודם לכן הוא היה שרוי בתוך המלחמה. עסקנו יחד בכתיבת הסרט לסרט על המלחמה, מספר חדשים לפני שהמלחמה עצמה פרצה. בעצם לא היה זה בדיוק הסרט על המלחמה — אלא דווקא הסרט על השלום. רצינו להקים את המלחמה שעמדה תלויה באיזה מקום באופק, לעשות סרט על יחסי ישראל-ערב. לא סרט פוליטי. לא סרט פאציפיסטי. סרט של סיפור אנושי שבאמי צעותו נוכל להגיד מה שאנחנו רוצים לומר

כ ל ממזר מלך, הסרט הישראלי שהצגת הבכורה העולמית שלו נערכה לפני שבוע בסטיביל הסרטים בברלין, שם נבחר לסרט העלילה של הפסטיבל, מחוץ למסגרת החרות — נולד ביום השני ל'מלחמת ששת הימים. בשישי ליוני, 1967, בשעות הצהריים, הגעתי עם קבוצת כתיבים צבאיים לשרה התעופה המצרי באל-עריש. אל-עריש עצמה טרם נתפסה או בדי כוחות צה"ל. היא היתה מכותרת אך סירבה להיכנע. סוללות המרגמות של צה"ל המשיכו להפגז את העיר, כשטורי השיריון כבר עקפו אותה והמשיכו לשעות דרומה ומערבה. משדה התעופה ניתן היה להבחין בתימרות עשן המתאבכות מעל לעיר. אפשר היה לשמוע את הימהום התנסויות הפגזים.

על מסלולי השדה עצמו עדיין להטו שיבה מטוסי הקרב המצריים החרוכים. כי סככות שקיהחול אשר נועדו להגן עליהם על הקרקע, רוכזו מאות חיילים מצריים שבויים. וחלים וטנקים של צה"ל הסתובבו במקום. חיילי האוויר כבר החל להקים במקום בסיס ומסוקים ראשונים כבר נחתו שם. בתוך כל המהומה הגדולה שבמקום, הופתעתי לפגוש שם שלושה מאמני ישראל המוכרים: שייקה אוסיר, אריק לביא ואורי זוהר, הם, שהתגייסו לבדר את החיילים עוד בחקופת הכוננות, היו מצוידים לחבורת הסיוע של אוגדת האלוף ישראל טל.

***

הם היו מוכנים להמשיך בתוויה, אורי זוהר ניצל את דקות ההמתנה הספורות שעוד נותרו לו, שרשנו הצידה אל אחד המסלולים. שנינו היינו אחוים בספרות המלחמה, שהחלה רק יום אחד קודם לכן, ואיש לא יכול היה לדעת מתי תסתיים ואיך. "שמע", אמר אורי זוהר, "צריך לחשוב על איזה רעיון לסרט, רעיון חדש... אולי אפילו איזה סיפור אהבה שטוש ובנאלי..."

***

אורי זוהר הגיע אל המלחמה ישר מפסטיבל הסרטים בקאן, שם הציג את סרטו שלושה ימים וילד, שזכה בשבחים

הקצין והיורדת

יהורם גאון ופייראנג'לי בסנינה מסירתו של אורי זוהר כל ממזר — מלך, יהורם מגלה, כי התיירת האמריקאית היא צברית, לוחש לה: "מספיק עם ההצנחן באת לחזור את אהבת המולדת אצלי במיטה"

חודשים רבים עסקנו בדיונים ובניסוחים של הדברים אותם אנחנו רוצים לומר באמצעות הסרט. ניסינו לצרף אותם לתוך סיפור דרמטי מרתק. מה שחסרה לנו עדיין היתה העלילה. ואז פרצה המלחמה. ביום השני למלחמה נראה היה לאורי זוהר שהמלחמה ניצחה אותנו, טרם את קלפיו והרסה את הבניין שבנינו זמן כה ממושך. שבוע לאחר מכן, כאשר הסתיימה המלחמה וניגשנו לחשוב מחדש על הסרטי, התברר לנו שהמלחמה המציאה את העלילה שהיתה חסרה לנו.

***

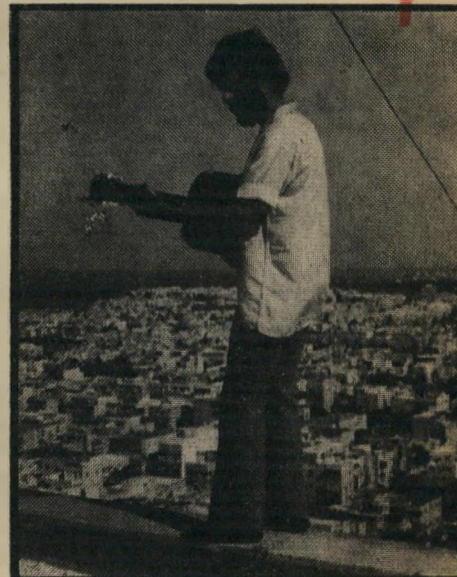
כ שהתחלנו לנתח ולחשוב מה ראינו במלחמה, מה עשתה לנו המלחמה ומה המשמעות האנושית שהתגלו מאחרי הניצחון, הגענו למסקנה פשוטה: המלחמה הוכיחה שאיבנו נתן אינו תופעה יוצאת דופן בישראל. איבנו נתן מצוי בכל אחד מאיתנו. את התופעה המופלאה הזאת של עם של חלונים, סוחרים קלאיים ונערי דיסקוטקים, ההופך תוך שעות לצבא נועז הנלחם ב' הירוק-שיניים על חייו — ניתן להסביר רק באמצעות המושג של "החיוב העצמי". המלחמה לא הוכרעה עלידי גנרלים

על בעייה זו. היתה זו נועה אשכול, בתו של ראש הממשלה וידידתו הטובה של אורי, אשר היטתה את תשומת ליבו למשמעות הפילר-סופית-אנושית שמאחורי אחת התופעות ה' בולטות בנוף הישראלי בזמן האחרון — תופעה אשר שמה אייבי נתן.

אפשר להעריך את האיש אייבי נתן, ומעשיו לחיוב או לשלילה. אפשר ללעוג לו או להעריך אותו. אבל אי אפשר להתעלם מתכונה נדירה המאפיינת אותו ואת מעשיו. זוהי תכונה מושג שאין לה הגדרה בעברית. באנגלית היא נקראת Self-Commitment, וניתן לתרגמו לעברית כ"חיוב עצמי".

החיוב, או ההתחייבות העצמית, הם הדרגה בה אדם כופה על עצמו הודעות עם אמונתו. לא חשוב במה הוא מאמין — ברגע בו אמונתו מחייבת אותו לכלכל את כל מעשיו ולפעול תמיד למיה — הוא מגיע להגשמת עצמו.

מאחר ואיבנו נתן הוא דוגמה נדירה של אדם שאמונתו היא השלום, ואשר הגיע לדרגה של חיוב עצמי, בחרנו בסיפורו כאמצעי דרמטי, כדי לומר את שרצינו לומר על השלום כהכרח חיים לישראל.

נקודת-המפנה של הפליי בוי וישראל. לי המחליט לחקיש את חייו למען השלום.